

Skydds-zoner inom Kävlingeåns avrinningsområde

Kävlingeå-projektet 2004

Rapporten är upprättad av Bengt Wedding.

Granskning: Karl Holmström

Uppdragsgivare: Kävlingeå-projektet

Landskrona i januari 2005
EKOLOGGRUPPEN

Innehållsförteckning

	sidan
Inledning	1
Sammanfattning av resultat.....	1
Jämförelse med målsättningen	2
Metodik – urval och beräkning	2
Skydds-zoner	2
Trädor.....	2

Bilagor

1. Skydds-zoner inom Kävlingeåns avrinningsområde 2004, tabell
2. Skydds-zoner inom Kävlingeåns avrinningsområde 2004, karta

Ekologgruppen i Landskrona AB
konsult inom natur- och miljövård

ADRESS: Järnvägsgatan 19 b
261 32 Landskrona
TELEFON: 0418-767 50

E-POST: mailbox@ekologgruppen.com
HEMSIDA: www.ekologgruppen.com
TELEFAX: 0418-103 10

Inledning

Denna utredning baseras på uppgifter som erhållits från jordbruksverket i december 2004. De uppgifter vi fått in är arealen av de skyddszoner och trädor för vilka ersättning beviljats för år 2004. I uttagen från jordbruksverkets databas är arealerna redovisade per jordbruksblock. Orsaken till att vi även har analyserat trädorna är att vi misstänker att en hel del av dessa i praktiken fungerar som skyddszoner.

Sammanfattning av resultat

Skyddszoner inom Kävlingeåns avrinningsområde, för vilka Jordbruksverket har beviljat bidrag 2004, uppgår till en sammanlagd areal av 182 ha fördelade på 522 jordbruksblock. Arealen motsvarar en ungefärlig längd av 263 km (baserat på en genomsnittlig skyddszonsbredd av 6,9 m). Detta kan jämföras med vad vi har kommit fram till i tidigare utredningar; 268 km 2003 och 238 km 1999. Skyddszonslängden är alltså i stort sett oförändrad sedan föregående utredning.

Till de ”äkta” skyddszonerna kommer de trädor som i praktiken fungerar som skyddszoner i och med att de ligger intill ett öppet vattendrag. Sammanlagt finns det 160 km potentiell skyddszon inom dessa trädesarealer. Vår uppskattning är att ca 70 km av dessa också i praktiken fungerar som skyddszon. Det innebär att den sammanlagda skyddszonslängden inom Kävlingeåns avrinningsområde är ca 330 km. Hur dessa fördelar sig inom de olika delavrinningsområdena framgår av tabell 1.

Tabell 1. Sammanställning av skyddszoner inom Kävlingeåns avrinningsområde 2004. En fullständig tabell finns i bilaga 1.

	Kävlingeån -hela	Nedströms Vombsjön (utom Bråån och Klingavälsån)	Bråån	Klingavälsån	Direkt till Vombsjön	Uppströms Björkaåns mynning i Vombsjön
Arealandel av hela avrinningsområdet		29%	14%	20%	9%	28%
Skyddszon						
areal (ha)	182	62	37	39	10	35
längd (km)*	263	89	53	57	14	50
andel av total skyddszon		34%	20%	22%	5%	19%
Uppskattad skyddszon inom träda						
längd (km)	70	16	8	21	5	20
Skyddszon, total (inkl. uppsk. träda)						
längd (km)	332	105	61	77	19	70
andel av total skyddszon		32%	18%	23%	6%	21%
Skyddszon 2003						
areal (ha)	185	65	37	41	10	31
längd (km)*	268	95	54	60	14	45
Skyddszon 1999						
längd (km)	238	86	47	61	17	45

* längden beräknad utifrån en genomsnittlig bredd av 6,9 m

Jämförelse med målsättningen

Inom Kävlingeåns avrinningsområde finns totalt ca 960 km öppet vattendrag, d.v.s. 1920 km strandzon. I den målsättning som angavs i ”Handlingsplan för vatten- och landskapsvårdande åtgärder i Kävlingeån” (Ekologgruppen, 1994) var förslaget att 350 km, eller 210 ha, skydds-zoner skulle anläggas inom projektet. Man räknade då med en genomsnittlig bredd på 6 m.

Den sammanlagda arealen skydds-zon för vilken någon form av stöd har erhållits under 2004 är minst 224 ha. Här utgör de äkta skydds-zonerna 182 ha, medan de trädesbundna skydds-zonerna utgör minst 42 ha (räknat med 6 m bredd). Sett till målsättningen är det alltså med råge uppfyllt räknat i areal anlagd skydds-zon. När det gäller längden skydds-zon återstår ca 20 km för att nå upp till målsättningen. Att det skiljer sig mellan areal- och längdmålsättningen beror på att de skydds-zoner som finns anlagda i allmänhet är bredare än de 6 m som var utgångspunkt i beräkningarna då målsättningen sattes upp.

Metodik – urval och beräkning

Både skydds-zoner och trädor representeras geografiskt som centrum-punkten på det jordbruksblock där de är registrerade. Sorteringen av skydds-zoner/trädor till olika avrinningsområden sker med hjälp av dessas geografiska utbredning.

Skydds-zoner

Samtliga skydds-zoner som finns registrerade inom Kävlingeåns avrinningsområde har tagits med i statistiken. Skydds-zoner som finns registrerade på block som ligger på gränsen till avrinningsområdet har kontrollerats separat för att avgöra vilket avrinningsområde de tillhör. Denna kontroll har inte gjorts mellan delavrinningsområdena inom Kävlingeåns avrinningsområde, vilket innebär att enstaka skydds-zoner kan hamna i fel delavrinningsområde. Detta torde dock ha en ytterst marginell effekt på resultatet.

Skydds-zonernas längd framgår inte av jordbruksverkets statistik, men vi har i våra beräkningar antagit att de har samma bredd som räknats fram i tidigare utredningar där stödformerna och registreringen var annorlunda. Denna bredd är 6,9 m, vilket innebär att 1 ha motsvarar 1 450 m skydds-zon. En skydds-zon måste vara minst 6 m bred, och ersättning ges för maximalt 20 meters bredd. Detta innebär eventuellt att en genomsnittlig bredd på 6,9 m är något lågt räknat. Vi har ändå valt att använda denna siffra för att få jämförbara resultat med fjolårets (2003) utredning.

En liten utvikning om skydds-zonernas bredd kan ändå vara på sin plats. På ett slumpvis urval av 5% av skydds-zonerna (28 av 522 st) mättes vattendragslängden inom varje block. Den genomsnittliga bredden beräknades utifrån denna längd och sökt skydds-zonsareal till 6,3 m. Denna bredd är dock grovt underskattad eftersom det är uppenbart att inte hela vattendragslängden inom alla block har skydds-zon (vilket visas av att hälften av områdena fick en beräknad bredd som var mindre än 6 m). Om bredden i de block där den beräknade bredden var mindre än 6 m räknades upp till 6 m blev den genomsnittliga bredden istället 8,9 m. Med en omräkningsfaktor på 8,9 m skulle den totala skydds-zonslängden i Kävlingeåns avrinningsområde (undantaget trädor) bli 204 km istället för 263 km.

Trädor

Antalet registrerade block med träda inom hela avrinningsområdet var ursprungligen 1942 st. Efter bortsortering av de block där även skydds-zon fanns registrerade samt block som inte låg i direkt angränsning till öppet vattendrag återstod 382 block.

Efter denna första sortering delades trädorna med hjälp av individuell geografisk granskning in i tre olika kategorier efter följande kriterier:

1 – Möjlig skydds-zon. Block med träda intill öppet vattendrag, men bara en liten del av blocket i träda och därmed omöjligt att bedöma om trädan ligger intill vattendraget eller ej.

2 – Trolig skydds-zon. Block med träda intill öppet vattendrag där en del av blocket ligger i träda och där det kan bedömas troligt att denna del är intill vattendraget. Eller säkert att trädan ligger intill en del av vattendraget, men där det är svårt att avgöra hur lång del av vattendraget.

3 – Säker skydds-zon. Block med träda intill öppet vattendrag där hela eller större delen (> 85%) av blocket är uttaget i träda.

För varje block mättes den totala angränsande längden vattendrag. Där vattendrag gick mitt i blocket dubblerades längden (möjlighet till skydds-zon på båda sidor). Vid beräkning av de ”trädesbundna” skydds-zonernas längd är det alltså vattendragens längden som använts och inte arealen av den uttagna trädan.

Sammanlagt finns det 160 km potentiell skydds-zon inom de tre kategorierna. Av dessa är det 31 km som med säkerhet fungerar som skydds-zoner. Ytterligare 39 km bedöms som trolig skydds-zon, medan trädor som möjligen kan utgöra skydds-zon angränsar till ytterligare 90 km vattendrag.

Var den exakta siffran hamnar är svårt att veta. Ett sätt att uppskatta skydds-zonslängden inom kategorierna är att multiplicera vattendragens längden inom blocket med andelen av blockets areal som ligger i träda (t.ex. om 25% av ett block, där vattendragens längden är 1000 m, ligger i träda uppskattas skydds-zonslängden till 250 m). På detta vis kommer man fram till en total skydds-zonslängd på 57 km inom trädesarealerna.

Ett annat sätt att nå fram till en rimlig längd är att anta att, om en del av de 39 km som bedömts som trolig skydds-zon i själva verket inte är det och en del av de 90 km som bedömts som möjlig skydds-zon i själva verket också är det, man hamnar på en ungefärlig skydds-zonslängd som motsvarar summan av de inom kategorierna säker och trolig, d.v.s. ca 70 km skydds-zon. Eftersom man kan anta att det finns en viss överrepresentation av trädor som är lokaliserade intill vattendrag har vi valt att använda denna något högre siffra som en uppskattning av skydds-zonslängden inom trädesarealerna.

Bilaga 1 – Skyddszoner inom Kävlingeåns avrinningsområde 2004, tabell

	Kävlingeå -hela	Nedströms Vombsjön (utom Bråån och Klingavälsån)	Bråån	Klingavälsån	Direkt till Vombsjön	Uppströms Björkaåns mynning i Vombsjön
Andel av hela avrinningsområdet		29%	14%	20%	9%	28%
Skyddszon						
antal block	522	174	103	96	24	125
areal (m ²)	1 816 100	615 200	365 400	391 700	96 400	347 400
längd (m)*	263 203	89 159	52 957	56 768	13 971	50 348
andel av total skyddszon		34%	20%	22%	5%	19%
Träda, säker						
antal block	130	23	25	21	10	51
längd (m)	30 860	6 350	4 790	7 710	2 340	9 670
dellängd (m)	30 141	6 179	4 645	7 535	2 245	9 536
Träda, trolig						
antal block	72	25	7	16	5	19
längd (m)	38 750	9 490	3 350	13 020	2 690	10 200
dellängd (m)	14 977	3 228	1 450	5 133	1 106	4 061
Träda, möjlig						
antal block	180	71	27	32	13	37
längd (m)	90 010	40 150	9 340	15 990	5 370	19 160
dellängd (m)	12 027	4 374	960	2 857	1 065	2 771
Träda, totalt						
antal block	382	119	59	69	28	107
längd (m)	159 620	55 990	17 480	36 720	10 400	39 030
dellängd (m)	57 145	13 781	7 055	15 525	4 416	16 368
Träda, uppskattad skyddszon						
längd (m)	69 610	15 840	8 140	20 730	5 030	19 870
Skyddszon, total (inkl. uppsk. träda)						
längd (m)	332 094	104 828	60 952	77 323	18 906	70 084
andel av total skyddszon		32%	18%	23%	6%	21%
andel av total skyddszon						
Skyddszon 2003						
antal	575	203	113	105	26	128
areal (m ²)	1 846 300	654 800	369 400	414 900	99 200	308 000
längd (m)*	267 580	94 899	53 536	60 130	14 377	44 638
Skyddszon 1999						
antal	161	71	36	19	14	46
längd (m)	238 123	86 209	47 065	61 186	17 319	45 053

* längden beräknad utifrån en genomsnittlig bredd av 6,9 m

Bilaga 2 - Skydds-zoner inom Kävlingeåns avrinningsområde 2004, karta

